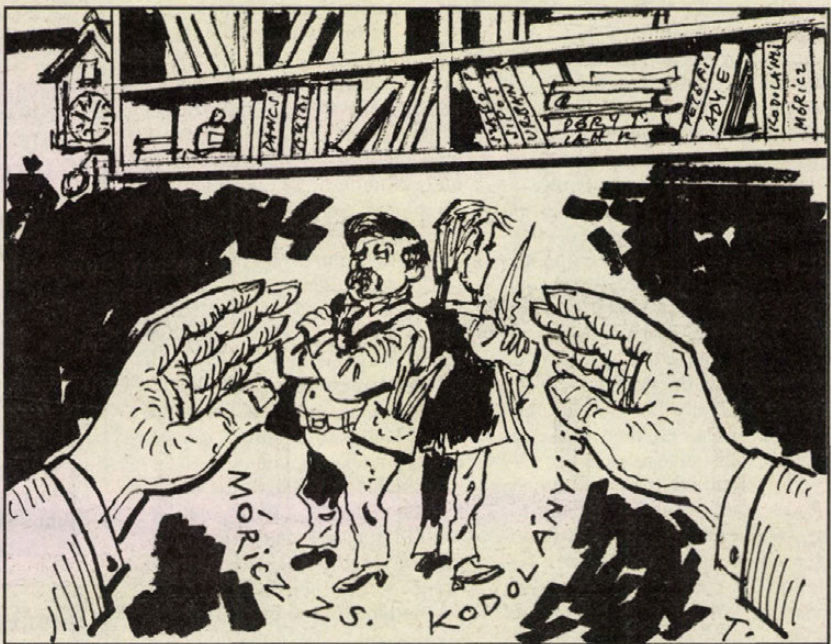

Összebékítem az írókat...

Rendezgetem a könyvtáramat. Ráfér; a tűnt évek, évtizedek a kevéskönyvűség – de az áttekinthetőség – állapotát a könyvgazdagság káoszává gyarapították. A költözés kényszerítő ok a felmérésre, rendszerezésre, selejtezésre. Az ócska kis lengyel FIAT – micsoda megkönnyebbülés! – nem hagyott cserben, számolatlan fordulót tett a régi és az új lakóhely között a kötetmázsákkal, vagy tonnával. Most aztán nincs menekvés, meg kell lennie az évek óta halogatott gyönyörűség munkának, a könyvek átválogatásának! Meg a

gyar irodalom egészének mára klasszikussá nemesedett értékei.

Különös izgalmat érzek. Ilyesmit csak azok élhetnek át – fut végig bennem –, akiknek a hatalom megadatott. A furcsa mámor, hogy oldhatnak és köthetnek, hogy elrendelhetnek és tilthatnak, hogy rombolhatnak és építhetnek... Megadatott nekem is az összebékítés lehetősége. Irányzatok alkotói, ellencsoportok között teremthetek békét és egyenlőséget a polcaimon! Németh László könyvsorát odaépíthetem Babitséhoz, akivel megszakadt barátsága, mivel Németh nem

polcrendszerre válogatásának, megbízható rendezési elvek szerint.

Az rögtön megfogalmazódik, hogy kedves kollégáim kötetének egymás társaságában, azonos polcon a helyük. Az elhunyt Szabó Pál, Sipos Gyula, Urbán Ernő – Kutyaszorító című regénye a hajdani Szabad Föld Kis-könyvtár (1957) egyik legsikeresebb könyvecskéje volt –, Szűts Laci bátyám (mintha élne!) verseskötete mellé Bajor Nagy Ernő riportkönyveit – már várom az újat –, Németh Sanyiét, a Dér krimiket, Sz. Lukács Imre munkáit, Varga Jóska vallomásos című Hűségét, Valló Laci Fekete István-könyvét, azokat a gyűjteményeket, melyekben Keresztény Gabika írásai a legjobbak. Micsoda öröm – elfeledkeztem róla, mert akkor még nem ismertem őt – Dancs Józsi bácsi 1978-as „Utak és állomások” család- és Paraszt szövetség-regényét” felfedezni!

Csak szépen, sorban! Ebbe a sorba a magyar, abba a külhoni szerzők drámáit. Megint másik kettőbe a színházzal foglalkozó irodalmat. Ide az Európa Zsebkönyveket, alájuk a Modern Könyvtár karsú kötetait. Oda az ismeretterjesztő könyveket. Külön polcra a magyar klasszikusokat, a másikkra a külföldieket. Aligha könyvtárosi szakszempont, de én egymás mellé sorjáztatom a háború(k)ról szóló regényeket: Remarque, Knigh, Irvin Shaw, James Jones, Heym, Heller regényét, regényfolyamát. A valóság-irodalom, a szociográfia is kiköveteli a külön polcot, akárcsak a film irodalma vagy a lélektan.

A rendezgetés közben – elhárítva a legtekintélyesebb állványtól – egyszer csak „szemen üt”, hogy Móricz Zsigmond regényeit szinte folytatják a polcomon Kodolányi János művei. Móricz másik oldalán Babits Beszélgetőfüzeteinek két kötete. Hm. Móricz Zsigmond és Kodolányi között az IGE (Írók Gazdasági Egyesülete) egyik ülésén örökre megbomlott a kapcsolat. Utóbbi haragjában még valami olyasmit is talált mondani a Roknok írójának, hogy ő – amíg él – „Zsigával” soha kezet nem fog. Babits és Móricz sem szerkesztette utóbb együtt a Nyugatot; bizonyára nem véletlenül. S lám, a polcomon szépen megférnek műveikkel egymás mellett. Mert ezek a könyvek a ma-

volt hajlandó Babits feleségének, Török Sophie-nak regényéről engedékeny kritikát írni. Karinthy Frigyes műveit Déry Tibor regényeihez társíthatom. Utóbbi szerint – keresd a nőt! – a féltékenység tette őket ellenfelekké.

De ez csak a kezdet! A kortárs irodalomban békét teremteni, ez az igazi feladat. A békekötés szent terepe a barnára pácolt könyvespolc. Magyar és még magyarabb írók, népiek, népnemzetiek és liberálisok (urbánusok), gyűlölködők és galambepéjűek, hagyományos prózát művelők és formabontók, tegnapi ellenzékiek és tegnapi hűségesek, mai ellenzékiek és mai hűségesek kerülnek most egymás mellé, jó szomszédnak. Ahogy majd tíz-húsz-harminc év múlva az oszthatatlan magyar irodalom értékrendjében, így remélem. Az én polcom a jövő tükre. Így kerül Konrád György A cinkos című könyve mellé egyik oldalról Csurka István Hamis tanúja, a másik oldalról Csoóri Sándor „A félig beavatott élet”-e. Moldova mellé Balaskó Jenő, Kardos G. György társaságába Elek István, Végh Antalhoz Eörsi, Göncz Árpád, Mezei András, Eörsi másik oldalára Orbán Ottó, Fekete Sándor mellé egy „régii” Csurka-dráma. Gyerünk, folytassuk! Kósa Csaba ismeretterjesztő munkája mellé, mondjuk egy Gyurkó László-regény. Pálffy G. István Magyar Ifjúság-kiadású riportkönyvéhez Hankiss Elemér Diagnózisok-kötetei; hátha van bennük gyógyjavallat a ma társadalmi csapdáira is! Tovább, tovább...!

Vörösmartyval „ez jó mulatság”, sőt, „férfimunka”. Mert ezernyi szétszakadt szálát kell(ene) összekötni. Ha mással nem, hát a művek egymás mellé rendezésével. Rendjével! S lám, milyen szép ez a polcsor a különböző borítójú könyvek tömör egymásmellettiségével! Bár a betűtípusok, a színek különböznek, mindegyik az általam ismert és beszélt nyelven szól hozzám. Azon a nyelven, melyet ki-ki a feldajkáló édesanyától tanult. Mondja a szavakat, akár tőmondatokká, akár többszörösen bővítettké.

Így egész ez a sor, barátaim!

Leskó László

Takács Zoltán rajza